

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση T-798/14

DenizBank A.Ş.
κατά
Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

«Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας – Περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία – Εγγραφή του ονόματος της οντότητας στην οποία ανήκει η προσφεύγουσα στον κατάλογο των οντοτήτων που υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα – Υποχρέωση αιτιολογήσεως – Δικαιώματα άμυνας – Δικαίωμα αποτελεσματικής ένδικης προστασίας – Συμφωνία Σύνδεσης ΕΕ-Τουρκίας – Θεμελιώδη δικαιώματα – Αναλογικότητα»

Περίληψη – Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου (έκτο τμήμα) της 13ης Σεπτεμβρίου 2018

1. Προσφυγή ακυρώσεως – Φυσικά ή νομικά πρόσωπα – Πράξεις που τα αφορούν άμεσα και ατομικά – Άμεσος επηρεασμός – Κριτήρια – Περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στην Ουκρανία – Πράξεις που απαγορεύουν σε όλες τις επιχειρήσεις της Ένωσης να πραγματοποιούν ορισμένα είδη χρηματοοικονομικών συναλλαγών με οντότητες εγκατεστημένες εκτός της Ένωσης που ανήκουν σε ποσοστό άνω του 50 % σε οντότητα περιλαμβανόμενη στους καταλόγους των οντοτήτων τις οποίες αφορούν τα περιοριστικά μέτρα – Προσφυγή ασκηθείσα από οντότητα η οποία ανήκει σε ποσοστό άνω του 50 % σε οντότητα που περιλαμβάνεται στους καταλόγους αυτούς – Παραδεκτό

(Άρθρο 263, εδ. 4, ΣΛΕΕ· απόφαση 2014/512/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, άρθρο 1 § 1, στοιχείο β', και παράρτημα Ι· κανονισμός 833/2014 του Συμβουλίου, άρθρο 5 § 1, στοιχείο β', και παράρτημα ΙΙΙ)

2. Πράξεις των οργάνων – Αιτιολογία – Υποχρέωση αιτιολογήσεως – Περιεχόμενο – Περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στην Ουκρανία – Περιορισμοί της πρόσβασης στις κεφαλαιαγορές της Ένωσης – Υποχρέωση παραθέσεως στην αιτιολογία των ειδικών και συγκεκριμένων στοιχείων που δικαιολογούν το εν λόγω μέτρο – Απόφαση εντασσόμενη σε πλαίσιο που είναι γνωστό στον ενδιαφερόμενο και του παρέχει τη δυνατότητα να αντιληφθεί τη σημασία του μέτρου που ελήφθη σε βάρος του – Επιτρεπτό συνοπτικής αιτιολογίας

(Άρθρο 296, εδ. 2, ΣΛΕΕ· Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 41 § 2, στοιχείο γ'· απόφαση 2014/512/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου· κανονισμός 833/2014 του Συμβουλίου)

3. Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Αρχές – Δικαιώματα άμυνας – Δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας – Περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στην Ουκρανία – Περιορισμοί της πρόσβασης στις κεφαλαιαγορές της Ένωσης – Υποχρέωση γνωστοποιήσεως των

επιβαρυντικών στοιχείων – Περιεχόμενο – Ο παράνομος χαρακτήρας της πράξεως εξαρτάται από την απόδειξη τυχόν διαδικαστικών συνεπειών απορρεουσών από την αθέτηση της εν λόγω υποχρέωσης

(Άρθρο 275, εδ. 2, ΣΛΕΕ· Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρα 41 § 2, στοιχείο α', και 47· απόφαση 2014/512/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου· κανονισμός 833/2014 του Συμβουλίου)

4. Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας – Περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στην Ουκρανία – Περιορισμοί της πρόσβασης στις κεφαλαιαγορές της Ένωσης – Δικαιώματα άμυνας – Γνωστοποίηση των επιβαρυντικών στοιχείων – Μεταγενέστερη απόφαση που διατηρεί το όνομα του προσφεύγοντος στον κατάλογο των προσώπων τα οποία αφορούν τα μέτρα αυτά – Έλλειψη νέας αιτιολογίας – Προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως – Δεν συντρέχει

(Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 41 § 2, στοιχείο α'· απόφαση 2014/512/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, άρθρο 1 § 1, στοιχείο α', και παράρτημα Ι· κανονισμός 833/2014 του Συμβουλίου, άρθρο 5 § 1, στοιχείο α', και παράρτημα ΙΙΙ)

5. Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Αρχές – Δικαιώματα άμυνας – Περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στην Ουκρανία – Περιορισμοί της πρόσβασης στις κεφαλαιαγορές της Ένωσης – Δικαίωμα προσβάσεως στα έγγραφα – Δικαιώματα των οποίων η άσκηση προϋποθέτει προηγούμενη αίτηση του ενδιαφερομένου προς το Συμβούλιο – Τήρηση εύλογης προθεσμίας

(Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 41 § 2, στοιχείο α'· απόφαση 2014/512/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου· κανονισμός 833/2014 του Συμβουλίου)

6. Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας – Περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στην Ουκρανία – Περιορισμοί της πρόσβασης στις κεφαλαιαγορές της Ένωσης – Περιορισμός του δικαιώματος ιδιοκτησίας και του δικαιώματος ελεύθερης ασκήσεως οικονομικής δραστηριότητας και προσβολή της φήμης – Παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας – Δεν συντρέχει

(Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρα 16, 17, και 52 § 1· απόφαση 2014/512/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου· κανονισμός 833/2014 του Συμβουλίου)

7. Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας – Περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στην Ουκρανία – Περιορισμοί της πρόσβασης στις κεφαλαιαγορές της Ένωσης – Δικαστικός έλεγχος της νομιμότητας – Κατάλληλος χαρακτήρας των περιοριστικών μέτρων – Περιοριστικά μέτρα που επιδιώκουν θεμιτό σκοπό της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας

(Άρθρο 21 ΣΕΕ· απόφαση 2014/512/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου· κανονισμός 833/2014 του Συμβουλίου)

8. Προσφυγή ακυρώσεως – Αρμοδιότητα του δικαστή της Ένωσης – Αίτημα εκδόσεως αναγνωριστικής αποφάσεως – Απαράδεκτο

(Άρθρο 263 ΣΛΕΕ)

9. Διεθνείς συμφωνίες – Συμφωνίες της Ένωσης – Συμφωνία Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας – Αποτελέσματα – Κατισχύει των πράξεων του παραγωγού δικαίου της Ένωσης – Περιεχόμενο – Πρωτογενές δίκαιο της Ένωσης – Δεν εμπίπτει – Περιοριστικά μέτρα προβλεπόμενα από απόφαση

εκδοθείσα βάσει του άρθρου 29 ΣΕΕ και από κανονισμό εκδοθέντα βάσει του άρθρου 215 ΣΛΕΕ – Περιορισμός των δικαιωμάτων που απορρέουν από την εν λόγω συμφωνία – Επιτρέπεται – Προϋποθέσεις

(Άρθρο 29 ΣΕΕ· άρθρα 215 και 216 § 2 ΣΛΕΕ· Συμφωνία Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας· απόφαση 2014/512/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου· κανονισμός 833/2014 του Συμβουλίου)

1. Η προϋπόθεση που προβλέπεται στο άρθρο 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ και σύμφωνα με την οποία η προσβαλλόμενη πράξη πρέπει να αφορά άμεσα ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο απαιτεί το αμφισβητούμενο μέτρο της Ένωσης να παράγει άμεσα αποτελέσματα επί της νομικής κατάστασής του και να μην αφήνει καμία εξουσία εκτίμησης στους αποδέκτες του οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με την εφαρμογή της, καθόσον η εφαρμογή αυτή έχει αμιγώς αυτόματο χαρακτήρα και απορρέει αποκλειστικώς από τη ρύθμιση της Ένωσης, χωρίς να παρεμβάλλονται άλλοι ενδιάμεσοι κανόνες.

Τα περιοριστικά μέτρα που απαγορεύουν σε όλες τις επιχειρήσεις της Ένωσης να πραγματοποιούν ορισμένα είδη χρηματοοικονομικών συναλλαγών με κάθε νομικό πρόσωπο, οντότητα ή οργανισμό με έδρα εκτός της Ένωσης που ανήκει σε ποσοστό άνω του 50 % σε οντότητα κατονομαζόμενη στα παραρτήματα της απόφασης 2014/512/ΚΕΠΠΑ και του κανονισμού 833/2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία, αφορούν άμεσα μια οντότητα που ανήκει σε ποσοστό άνω του 50 % σε οντότητα της οποίας το όνομα περιλαμβάνεται στα παραρτήματα αυτά. Πράγματι, τα μέτρα αυτά εφαρμόζονται άμεσα σε βάρος της, ως άμεση συνέπεια του γεγονότος ότι το κεφάλαιό της ανήκει σε ποσοστό άνω του 50 % σε οντότητα της οποίας το όνομα περιλαμβάνεται στο παράρτημα των εν λόγω πράξεων, χωρίς να καταλείπεται καμία εξουσία εκτίμησης στους αποδέκτες της που είναι επιφορτισμένοι με την εφαρμογή τους.

Μολονότι είναι αληθές ότι οι διατάξεις αυτές προβλέπουν απαγορεύσεις που εφαρμόζονται πρωτίστως στα πιστωτικά ιδρύματα και στους άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς που είναι εγκατεστημένοι στην Ένωση, οι απαγορεύσεις αυτές έχουν ως σκοπό και ως αποτέλεσμα να επηρεάζουν άμεσα τις οντότητες που ανήκουν σε ποσοστό άνω του 50 % σε οντότητα της οποίας το όνομα περιλαμβάνεται στα παραρτήματα των εν λόγω πράξεων, οι οποίες βρίσκονται αντιμέτωπες με περιορισμό της οικονομικής τους δραστηριότητας λόγω της εφαρμογής των εν λόγω μέτρων ως προς αυτές. Εξυπακούεται ότι εναπόκειται στους οργανισμούς που είναι εγκατεστημένοι στην Ένωση να εφαρμόζουν τα μέτρα αυτά, δεδομένου ότι οι πράξεις που εκδίδονται από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης δεν μπορούν, κατ' αρχήν, να τύχουν εφαρμογής εκτός του εδάφους της Ένωσης. Τούτο ωστόσο δεν σημαίνει ότι τα περιοριστικά μέτρα που εφαρμόζονται έναντι των οργανισμών που επηρεάζονται από τις διατάξεις σχετικά με την πρόσβαση στην κεφαλαιαγορά δεν αφορούν άμεσα τις εν λόγω οντότητες.

(βλ. σκέψεις 50-53)

2. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 70, 71, 74, 77, 79-81)

3. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 86-89, 92, 94, 97, 98, 101)

4. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 103, 104)

5. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 105, 107)

6. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 113, 114, 116, 117, 120, 121, 124-130, 136, 138, 142, 157)

7. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 119, 155, 156)

8. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψη 135)

9. Δεδομένου ότι οι συμφωνίες που συνάπτει η Ένωση δεσμεύουν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και τα κράτη μέλη, το κύρος πράξης του παράγωγου δικαίου της Ένωσης ενδέχεται να επηρεάζεται από το γεγονός ότι η εν λόγω πράξη αντίκειται προς αυτούς τους κανόνες του διεθνούς δικαίου. Ως εκ τούτου, το κύρος της απόφασης 2014/512/ΚΕΠΠΑ και του κανονισμού 833/2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία, μπορεί να εκτιμηθεί υπό το πρίσμα της Συμφωνίας Συνδέσεως μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Τουρκίας και των πρόσθετων πρωτοκόλλων της, υπό την προϋπόθεση, πάντως, ότι, αφενός, τούτο δεν αποκλείεται από τη φύση και την οικονομία της συμφωνίας αυτής και, αφετέρου, οι διατάξεις των οποίων γίνεται επίκληση, από απόψεως περιεχομένου, δεν περιέχουν αιρέσεις και είναι αρκούντως σαφείς. Εντούτοις, η υπεροχή των διεθνών συμφωνιών που συνάπτει η Ένωση επί του παράγωγου δικαίου της Ένωσης δεν ισχύει έναντι του πρωτογενούς δικαίου της Ένωσης. Ως εκ τούτου, ακόμη και ελλείψει ρητής διατάξεως στη Συμφωνία Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας και στα πρόσθετα πρωτόκολλά της η οποία να επιτρέπει σε ένα συμβαλλόμενο μέρος να λαμβάνει μέτρα τα οποία κρίνει απαραίτητα για την προάσπιση των θεμελιωδών συμφερόντων ασφαλείας του, το Συμβούλιο έχει την ευχέρεια να περιορίζει τα δικαιώματα που απορρέουν από την εν λόγω συμφωνία και τα πρόσθετα πρωτόκολλά της λόγω των εξουσιών που του απονέμουν το άρθρο 29 ΣΕΕ και το άρθρο 215 ΣΛΕΕ, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω περιορισμοί δεν συνεπάγονται διακρίσεις και είναι σύμφωνοι με την αρχή της αναλογικότητας.

(βλ. σκέψεις 147, 148, 150, 151)